

Cuprins

Abrevieri.....	XIII
-----------------------	-------------

Capitolul I. Particularitățile dreptului internațional public.....	1
Secțiunea 1. Noțiuni introductive.....	1
§1. Drept internațional public. Societate internațională. Relații internaționale. Ordine juridică internațională	1
§2. Drept internațional privat.....	2
§3. Dreptul transnațional.....	3
Secțiunea a 2-a. Trăsăturile specifice ale dreptului internațional public, ca ramură de drept	3
§1. Elaborarea normelor	3
§2. Aplicarea normelor	4
§3. Controlul respectării normelor.....	4
§4. Specificul sancțiunilor în dreptul internațional.....	4
Secțiunea a 3-a. Temeiul caracterului obligatoriu al normelor dreptului internațional	5
Secțiunea a 4-a. Configurarea acordului de voință al statelor	7
Secțiunea a 5-a. Limitele acordului de voință al statelor	10
Secțiunea a 6-a. Curtoazia internațională și morala	11
Secțiunea a 7-a. Raportul dintre dreptul internațional și dreptul intern	11
§1. Considerații introductive.....	11
§2. Dualismul.....	12
§3. Monismul	13
§4. Abordare pragmatică. Tendințe actuale	13
§5. Constituția României	14
Secțiunea a 8-a. Evoluția dreptului internațional	15
§1. Antichitatea.....	15
§2. Evul mediu	17
§3. Dreptul internațional clasic	18
§4. Dreptul internațional contemporan	19
Anexa pedagogică la Capitolul I	20

Capitolul II. Subiectele dreptului internațional și alte entități care participă la raporturi juridice în societatea internațională.....	22
Secțiunea 1. Considerații introductive	22
Secțiunea a 2-a. Statele – subiecte primordiale ale dreptului internațional.....	23
§1. Conceptul de stat.....	23
§2. Suveranitatea de stat	24

§3. Egalitatea statelor.....	28
§4. Elementele constitutive ale statului	31
§5. Vaticanul.....	32
§6. Mini statele	33
Secțiunea a 3-a. Neutralitatea statelor.....	33
§1. Neutralitatea „clasică”	34
§2. Neutralitatea permanentă.....	34
§3. Neutralitatea în epoca contemporană.....	35
§4. Politica de neutralitate activă.....	36
Secțiunea a 4-a. Recunoașterea statelor și guvernelor	36
§1. Considerații generale	36
§2. Recunoașterea statelor	37
§3. Recunoașterea guvernelor.....	41
§4. Recunoașterea beligeranței și insurecției.....	43
§5. Formele recunoașterii statelor și guvernelor.....	43
§6. Consecințe ale recunoașterii de noi state și guverne.....	45
Secțiunea a 5-a. Succesiunea statelor.....	45
§1. Considerații introductive.....	45
§2. Noțiunea de „succesiune” în dreptul internațional.....	46
§3. Principii aplicabile succesiunii statelor.....	47
§4. Categoriile de raporturi care formează obiectul succesiunii	48
Secțiunea a 6-a. Organizațiile internaționale interguvernamentale, subiecte ale dreptului internațional.....	53
§1. Considerații introductive.....	53
§2. Definiție. Elemente constitutive.....	54
Secțiunea a 7-a. Alte entități ale societății internaționale	55
§1. Popoarele și mișcările de eliberare națională.....	56
§2. Organizațiile internaționale neguvernamentale (ONG).....	59
§3. Societățile transnaționale (STN).....	60
Secțiunea a 8-a. Poziția individului în raporturile juridice internaționale.....	63
Anexa pedagogică la Capitolul II.....	67
Capitolul III. Izvoarele dreptului internațional.....	70
Secțiunea 1. Noțiunea de izvoare ale dreptului internațional.....	70
§1. Caracteristici. Definiții.....	70
§2. Identificarea izvoarelor în dreptul internațional.....	71
Secțiunea a 2-a. Tratatete („convențiile generale sau particulare”)	72
Secțiunea a 3-a. Cutuma internațională.....	73
§1. Considerații generale	73
§2. Definiție. Elementele prin care se identifică normele cutumiare.....	74
§3. Dovada cutumei	76
§4. Opozabilitatea normelor cutumiare.....	76
§5. Participarea organizațiilor internaționale la formarea cutumei.....	77
§6. Raportul dintre tratat și cutumă.....	78

§7. Actualitatea cutumei ca izvor al normelor de drept internațional.....	78
Secțiunea a 4-a. Principiile generale de drept	80
Secțiunea a 5-a. Hotărârile judecătorești și doctrina, mijloace auxiliare de determinare a normelor dreptului internațional.....	81
§1. Hotărârile judecătorești.....	82
§2. Doctrina	83
Secțiunea a 6-a. Alte izvoare ale dreptului internațional.....	83
§1. Considerații introductive.....	83
§2. Actele organizațiilor internaționale.....	84
§3. Actele unilaterale ale statelor.....	86
Secțiunea a 7-a. Codificarea dreptului internațional	90
Secțiunea a 8-a. Principiile dreptului internațional	92
§1. Origine. Caracteristici	92
§2. Natura juridică a principiilor dreptului internațional	94
Secțiunea a 9-a. Echitatea	95
§1. Noțiunea de echitate în dreptul internațional	95
§2. Aplicarea echității în jurisprudența internațională	96
§3. Echitatea în practica CIJ	97
§4. Echitatea în dreptul convențional.....	97
Secțiunea a 10-a. Ierarhia normelor în dreptul internațional contemporan	98
§1. Considerații generale	98
§2. Carta ONU și alte tratate.....	98
§3. <i>Jus cogens</i>	99
Anexa pedagogică la Capitolul III.....	102
Capitolul IV. Tratatul internațional	105
Secțiunea 1. Definiție. Clasificări	105
§1. Definiții.....	105
§2. Clasificări și denumiri ale tratatelor.....	105
Secțiunea a 2-a. Condiții de fond privind tratatele.....	107
§1. Părțile.....	107
§2. Acordul de voință.....	107
Secțiunea a 3-a. Armonizarea dreptului tratatelor.....	108
Secțiunea a 4-a. Încheierea tratatelor	109
§1. Negocierea	109
§2. Semnarea tratatelor	110
§3. Exprimarea consimțământului statelor de a fi părți la tratat	111
§4. Intrarea în vigoare a tratatelor.....	113
§5. Legislația română privind încheierea tratatelor	113
Secțiunea a 5-a. Rezervele la tratate.....	114
§1. Noțiune	114
§2. Condiții de formă	115
§3. Condiții de fond	116
§4. Efectele rezervelor	116

Secțiunea a 6-a. Aplicarea în spațiu și în timp a tratatelor	117
§1. Aplicarea teritorială a tratatelor	117
§2. Aplicarea în timp a tratatelor. Tratatelor succesive	118
Secțiunea a 7-a. Efectele tratatelor față de părți	119
§1. Caracterul obligatoriu al tratatelor	119
§2. Îndeplinirea cu bună-credință a obligațiilor – principiu al dreptului internațional	120
Secțiunea a 8-a. Efectele tratatelor față de state terțe	120
§1. Principiul relativității efectelor tratatelor	120
§2. Condițiile în care statele pot dobândi drepturi în temeiul unor tratate la care nu sunt părți	121
§3. Condițiile în care din tratate pot rezulta obligații pentru state care nu sunt părți	122
§4. Regimuri juridice obiective create prin tratate	122
Secțiunea a 9-a. Aplicarea tratatelor în ordinea juridică internă a statelor părți	123
Secțiunea a 10-a. Modificarea tratatelor	124
§1. Adaptarea tratatelor	124
§2. Modificarea tratatelor multilaterale	125
§3. Modificarea Cartei ONU	126
Secțiunea a 11-a. Încetarea tratatelor	127
§1. Considerații introductive	127
§2. Încetarea tratatelor ca urmare a voinței părților	127
§3. Încetarea tratatelor independent de voința părților	129
Secțiunea a 12-a. Nulitatea tratatelor. Viciile de consimțământ	131
§1. Nulitatea, cauză de încetare a efectelor tratatelor	131
§2. Nulitatea tratatelor care contravin unei norme de <i>jus cogens</i>	131
§3. Nulitatea tratatelor ca urmare a unor vicii de consimțământ	131
§4. Nulitatea relativă și nulitatea absolută a tratatelor	133
Secțiunea a 13-a. Interpretarea tratatelor	134
§1. Observații preliminare	134
§2. Autoritatea competentă pentru interpretarea tratatelor	134
§3. Reguli și mijloace de interpretare	136
Anexa pedagogică la Capitolul IV	137

Capitolul V. Competențele statului asupra persoanelor în dreptul

internațional	140
Secțiunea 1. Considerații introductive	140
Secțiunea a 2-a. Populația, element constitutiv al statului	141
Secțiunea a 3-a. Cetățeni și străini	142
§1. Cetățenia	142
§2. Străinii	145
Secțiunea a 4-a. Refugiați și persoanele strămutate. Azilul teritorial	147
§1. Scurt istoric	147

§2. Definirea noțiunii de <i>refugiat</i>	148
§3. Statutul juridic al refugiaților	149
§4. Înaltul Comisariat al ONU pentru Refugiați	150
§5. Azil teritorial și azil diplomatic	151
Secțiunea a 5-a. Regimul juridic al refugiaților în România	153
§1. Prevederi constituționale și legale	153
§2. Formele de protecție	154
§3. Procedura pentru acordarea unei forme de protecție, respectiv acordarea de azil	155
§4. Drepturile și obligațiile persoanelor care au dobândit una din formele de protecție prevăzute de legea română	156
Secțiunea a 6-a. Protecția diplomatică a propriilor cetățeni	156
Secțiunea a 7-a. Naționalitatea persoanelor juridice și a diferitelor categorii de vehicule. Protecția diplomatică a persoanelor juridice	158
§1. Naționalitatea persoanelor juridice	158
§2. Naționalitatea diferitelor vehicule	159
§3. Protecția diplomatică a persoanelor juridice	160
Secțiunea a 8-a. Exercițiului competenței statelor asupra persoanelor, în materie penală. Principiul competenței universale	161
§1. Limitele exercițiului competenței statelor asupra persoanelor, în materie penală	161
§2. Principiul competenței universale	162
Anexa pedagogică la Capitolul V	163
Capitolul VI. Protecția internațională a drepturilor omului	166
Secțiunea 1. Drepturile omului. Perspectivă istorică	166
Secțiunea a 2-a. Respectarea drepturilor omului – problemă internă sau internațională?	168
§1. Noțiunea de domeniu rezervat	168
§2. Drepturile omului garantate în plan național	169
§3. Protecția internațională a drepturilor omului	169
Secțiunea a 3-a. Sistemul internațional de protecție a drepturilor omului	170
§1. Evoluția sistemului	170
§2. Componentele sistemului internațional de protecție a drepturilor omului	172
Secțiunea a 4-a. Tratatetele privind drepturile omului	172
§1. Carta ONU	172
§2. Alte tratate privind protecția drepturilor omului elaborate sub egida ONU	173
Secțiunea a 5-a. Mecanisme și proceduri internaționale în domeniul protecției drepturilor omului	178
§1. Mecanisme de urmărire a respectării Pactelor și a altor convenții ONU privind drepturile omului	178

§2. Mecanisme extraconvenționale de urmărire a respectării drepturilor omului	181
§3. Rolul organizațiilor internaționale neguvernamentale (ONG) în protecția drepturilor omului	183
Secțiunea a 6-a. Mecanisme regionale de protecție a drepturilor omului	184
§1. Sistemul european de protecție a drepturilor omului	184
§2. Sistemul interamerican de protecție a drepturilor omului	188
§3. Sistemul african de protecție a drepturilor omului	188
Secțiunea a 7-a. Categoriile de drepturi ale omului	189
§1. „Generațiile” drepturilor omului	189
§2. Clasificarea drepturilor omului în funcție de gradul de obligativitate al respectării acestora	190
Secțiunea a 8-a. Evaluări ale sistemului internațional de protecție a drepturilor omului	197
Anexa pedagogică la Capitolul VI	200

Capitolul VII. Competențele statelor asupra teritoriului.

Regimul juridic al unor spații internaționale	202
Secțiunea 1. Teritoriul de stat. Noțiuni și competențe	202
§1. Suveranitatea teritorială	202
§2. Componentele teritoriului de stat	203
Secțiunea a 2-a. Evoluția concepțiilor referitoare la modalitățile de dobândire sau de modificare a teritoriului de stat	203
§1. Dobândirea originară de teritorii	203
§2. Modalități de dobândire ori modificare a teritoriului unui stat, aplicate în trecut	204
§3. Modalități de modificare a teritoriului admise de dreptul internațional contemporan	204
Secțiunea a 3-a. Delimitarea teritoriului de stat. Frontierele în dreptul internațional contemporan	206
§1. Conceptul de <i>frontieră</i>	206
§2. Clasificarea frontierelor	206
§3. Modalitățile juridice de stabilire a frontierelor	207
§4. Trasarea frontierelor	207
§5. Traseul frontierelor de stat ale României	208
Secțiunea a 4-a. Fluviile internaționale	208
§1. Definiție. Clasificări	208
§2. Navigația pe fluviile internaționale	208
§3. Utilizarea fluviilor internaționale în alte scopuri decât navigația	209
§4. Evoluția regimului juridic al Dunării	210
§5. Canalul Dunăre - Marea Neagră	211
Secțiunea a 5-a. Canale maritime internaționale	212
§1. Definiție. Regim juridic	212
§2. Canalul Suez	212

§3. Canalul Panama	213
§4. Canalul Kiel	213
Secțiunea a 6-a. Regimul juridic al spațiilor marine. Codificarea dreptului mării	214
Secțiunea a 7-a. Spații marine care fac parte din teritoriul statelor cu litoral	216
§1. Apele maritime interioare	216
§2. Marea teritorială	217
Secțiunea a 8-a. Spații marine asupra cărora statele cu litoral exercită anumite drepturi suverane	219
§1. Zona contiguă	219
§2. Zona economică exclusivă	220
§3. Platoul continental	221
Secțiunea a 9-a. Marea liberă	222
§1. Delimitarea și regimul juridic al mării libere	222
§2. Limitele exercițiului libertății mărilor	223
§3. Pirateria maritimă	224
§4. Regimul insulelor	225
§5. Strâmtoarele internaționale	225
§6. Zona internațională a spațiilor submarine	226
Secțiunea a 10-a. Arctica și Antarctica	228
§1. Arctica	228
§2. Antarctica	228
Secțiunea a 11-a. Regimul juridic al spațiului aerian	229
§1. Spațiul aerian național	229
§2. Regimul juridic al spațiului aerian național	229
§3. Înmatricularea aeronavelor. Categori de aeronave și libertăți ale aerului (de trafic și de tranzit)	230
§4. Organizația Aviației Civile Internaționale (OACI)	231
§5. Reprimarea infracțiunilor contra aeronavelor civile	232
Secțiunea a 12-a. Regimul juridic al spațiului cosmic	232
§1. Delimitare și regim juridic	232
§2. Particularitățile regimului juridic al Lunii și celorlalte corpuri cerești	234
§3. Telecomunicațiile directe prin satelit	234
§4. Teledetecția prin sateliți	234
Anexa pedagogică la Capitolul VII	235
ANEXE	239
Anexa 1. Declarația asupra principiilor dreptului internațional privind relațiile prietenești și cooperarea dintre state, conform Cartei Națiunilor Unite	239

Anexa 2. Declarația asupra principiilor dreptului internațional privind relațiile prietenești și de cooperare dintre state, conform Cartei Națiunilor Unite	240
Anexa 3. Convenția de la Viena cu privire la dreptul tratatelor	247
Anexa 4. Legea nr. 590 din 22 decembrie 2003 privind tratatele.....	269
Bibliografie selectivă	287